

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ВСТУПУ
до аспірантури
за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація»**

Розглянуто і затверджено на засіданні
кафедри туризму,
протокол № 2023.06 від 20 2024 р.
В.о. зав.каф. [Signature]

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового вступного випробування для вступу до аспірантури зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» призначена для вступників, які здобули ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста за неспорідненими спеціальностями.

Мета іспиту полягає у визначенні рівня фахової теоретико-методичної підготовки здобувача, рівня його оволодіння фаховими компетентностями передбаченими стандартами вищої освіти першого і другого рівнів. У випадку успішного складання додаткового вступного випробування вступник допускається до складання вступних іспитів до аспірантури.

Вступний іспит проводиться в усній формі у вигляді відповідей на питання екзаменаційних білетів та на додаткові питання членів екзаменаційної комісії.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ

Науково-теоретичні основи дослідження туристично-ресурсного потенціалу України. Об'єкт, предмет та основні завдання наукової дисципліни.

Природні, історико-культурні, соціально-економічні туристичні ресурси. Бальнеологічні, лісові і кліматичні туристичні ресурси України, проблеми їх використання.

Поняття про природні туристичні ресурси. Основні методи бальнеологічного лікування. Бальнеологічні курорти України. Туристично-рекреаційний потенціал лісових ресурсів України. Фітолікувальні ресурси. Рекреаційні ліси. Туристично-рекреаційний потенціал міських муніципальних зелених зон України. Туристично-рекреаційний потенціал кліматичних ресурсів України. Водні туристичні ресурси України, проблеми їх використання. Природно-заповідний фонд України. Туристично-ресурсний потенціал водних ресурсів України. Пляжні ресурси. Характеристика і оцінка туристичних ресурсів морських узбереж. Характеристика і оцінка туристичних ресурсів Азовсько-Чорноморського узбережжя. Особливості використання територій з комплексним характером природно-туристичних ресурсів: приморських курортних зон, гірських туристських територій, приміських відпочинкових зон.

Історико-культурні туристичні ресурси України, проблеми їх використання. Поняття історико-культурних туристичних ресурсів. Фортифікаційні, сакральні об'єкти та пам'ятки садово-паркового мистецтва як історико-культурні туристичні ресурси. Регіоналізація в аналізі туристичних ресурсів.

Туристичні ресурси Карпатського гірського регіону. Історико-культурні ресурси Північно-Поліського регіону. Історико-культурні пам'ятки, об'єкти природно-заповідного фонду Волині, Житомирщини, Рівненщини та Чернігівщини. Туристичні ресурси Західно-Подільського, Придніпровсько-Центрального, Причорноморського, Кримсько-Причорноморського, Східного регіонів.

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

Предмет і зміст дисципліни «Географія туризму». Завдання географії туризму. Зв'язок географії туризму з іншими дисциплінами (демографія, економічна географія, фізична географія, історична географія). Специфічний підхід у географії туризму. Сфера інтересів географії туризму.

Основні поняття: туризм, турист, екскурсант ін. Сучасні теорії та концепції географії туризму. Методи дослідження географії туризму. Критерії та методика рекреаційної оцінки території.

Особливості та принципи районування в міжнародному туризмі. Значення рекреаційного районування. Складність районування. Районоформуючі чинники. Значення районоформуючих факторів у формуванні

туристських районів. Системно-структурний підхід в районуванні. Таксонометричні територіальні одиниці різного порядку.

Значення і роль фізико-географічних факторів і ресурсів. Значення і роль економіко-географічних факторів і ресурсів. Рівень розвитку туристської інфраструктури. Розвиток міжнародних та внутрішніх комунікацій, удосконаленням транспортних засобів. Розвиток матеріальної бази міжнародного туризму. Значення і роль етнічних факторів і ресурсів. Етнічні передумови розвитку міжнародного туризму. Значення і роль культурно-історичних чинників і ресурсів.

Туристичні макрорегіони світу, їх короткий огляд, динаміка туристичних потоків. Європейський макрорегіон. Американський макрорегіон. Азійсько-Тихоокеанський макрорегіон. Африканський макрорегіон. Близько східний макрорегіон. Туризм з метою відпочинку і розваг в Європі, Америці, Азійсько-Тихоокеанському районі, Африці, Близькому Сході і в Південній Азії.

Пізнавальний туризм. Розважальний туризм. Найбільш відомі і відвідувані тематичні парки світу. Географія бізнес-поїздок. Географія конгресновиставкового туризму. Географія інсентив-туризму. Історія лікувально-оздоровчого туризму. Специфіка лікувально-оздоровчого туризму. Види лікувально-оздоровчої діяльності. Географія лікувально-оздоровчих курортів. Поняття релігійного туризму. Класифікація релігій світу. Географія поширення релігійних вірувань (релігійний туризм в християнстві, ісламі, буддизмі). Особливості географії релігійного туризму в регіонах світу. Райони поширення екологічного туризму. Природно-заповідні території, як об'єкт екологічного туризму. Райони поширення екзотичного і пригодницького туризму. Дайвінг (free-diving, tec-diving, wreck-diving, searchand recovery, drift-diving, nightdiving, cave-diving, daily-diving), рафтинг, серфінг, джипінг та ін. Сім чудес світу (старі і нові), як об'єкти екзотичного туризму. Космічний туризм, як один із найперспективніших видів екзотичного туризму.

ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА

Історія розвитку світового туризму. Періодизація історії туризму. Подорожі та мандрівки в епоху стародавнього світу. Подорожі епохи середньовіччя та основні мотиви які спонукали до їх здійснення. Подорожі й туризм у XVII-XVIII ст. Значення великих географічних відкриттів в розвитку туризму. Туризм XIX – початку XX ст. «Туристична революція» XIX ст. Напрями туристичної діяльності Томаса Кука. Друга половина XX ст. – сучасний етап історії світового туризму.

Передумови розвитку туризму в Україні. Мандрівництво як джерело зародження туризму в Україні. Український туризм у XIX – першій половині XX ст. Зародження організованих форм туризму. Туризм в Україні в 70-80-ті роки XX ст. Провідні туристичні організації кінця XIX — початку XX ст., які діяли на Західноукраїнських землях. Туристичні організації кінця XIX — початку XX ст. у Східній Україні.

Туризм в Україні на сучасному етапі. Міжнародне туристичне

співробітництво. Світові туристичні регіони. Основні туристичні форуми та їх документи. Роль ООН у формуванні сучасної структури міжнародного регулювання туристичної діяльності. Історія виникнення Всесвітньої туристичної організації (ВТО). Структура ВТО. Основні функції Всесвітньої туристичної організації. Співробітництво України із міжнародними туристичними організаціями.

Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства. Туризм – галузь вкладання капіталів. Поняття та функції туризму. Поняття туристична діяльність, туристичний продукт, туристичний товар, туристична послуга, турист, екскурсант.

Види туристичних організацій. Поняття про туристичну фірму. Поділ туристичних фірм та організацій за комерційним характером. Основні відмінності фірм-туроператорів від фірм-турагентів.

Функції туризму в суспільстві. Оздоровча функція туризму. Соціокультурна функція туризму. Екологічна функція туризму. Політична функція туризму. Туристичні ресурси та їх класифікація.

Умови та фактори розвитку туризму. Зовнішні фактори розвитку туризму. Роль внутрішніх факторів у формуванні туризму. Туризм і сфера послуг. Місце туризму в народному господарстві та сфері послуг.

Правові засади діяльності туристичних організацій. Поняття туристична фірма. Процедура створення туристичного підприємства. Статут туристичного підприємства. Основні законодавчі документи, що регулюють туристичну діяльність. Основні умови ліцензування туристичної діяльності в Україні.

Форми та види туризму. Туризм індивідуальний, груповий та індивідуально-груповий. Туризм внутрішній, в'їзний та виїзний. Плановий, комерційний, самодіяльний, клубний, діловий, спортивний, релігійний, екологічний, інтенсив-туризм, елітарний туризм. Види туризму залежно від засобів пересування. Види маршрутів і турів.

Програми перебування туристів. Основні складові турпакету. Професійна діяльність у туристичній галузі. Агент по організації туризму. Екскурсовод і гід-перекладач. Менеджер туризму. Професійна етика у туристичній діяльності.

Суть, типи і напрями маркетингових досліджень в туризмі. Етапи маркетингових досліджень. Форми організації маркетингових досліджень в туризмі. Маркетингова інформація та її види. Методи збору маркетингової інформації. Система аналізу маркетингової інформації. Дослідження маркетингового середовища туристичних підприємств. Маркетингові дослідження ринку туристичних послуг. Маркетингові дослідження конкурентів. Фактори формування системи маркетингу персоналу на підприємствах. Формування збутової стратегії туристичними підприємствами. Канали збуту туристичного продукту. Вибір посередників та напрямки співпраці з ними. Планування маркетингової діяльності в туризмі.

Ціноутворення в туризмі. Ціна в комплексі маркетингу туристичного підприємства. Фактори та цілі ціноутворення. Методи ціноутворення в туризмі. Вибір та реалізація цінової стратегії. Основи туроперейтингу. Організація

роботи туристичної фірми. Технологія організації туристичної подорожі. Визначення ціни туру. Договірні стосунки в туризмі. Туристичні документи.

Туристичні формальності. Основи екскурсознавства. Екскурсія як види туристичної діяльності. Класифікація екскурсій. Методика створення екскурсії. Методика проведення екскурсії. Техніка проведення екскурсії. Майстерність екскурсовода. Безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення. Фактори ризику в туризмі. Вплив туризму на довкілля. Права та обов'язки туристів. Претензійна робота в сфері туризму. Страхування в туризмі.

Рекомендована література

1. Бабарицька В. К. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Київ, 2009. 288 с.
2. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія. Львів : ЛДУФК, 2017. 340 с.
3. Гринів О.І. Філософія туризму. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: ЛДУФК, 2017. 191с.
4. Енциклопедичний словник-довідник з туризму. Київ : Слово, 2006. 372 с.
5. Корж Н.В., Басюк Д.І. Управління туристичними дестинаціями: [підручник]. Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с.
6. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 254 с.
7. Любіцева О. О. Методика розробки турів : навч. посібн. Київ : Альтерпрес, 2003. 104 с.
8. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Київ : «Альтерпрес», 2005. 436 с.
9. Мазаракі А.А., Ткаченко Т.І., Мельниченко С.В. та ін. Туристичні дестинації (теорія, управління, брендинг): [монографія]. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. 388 с.
- 10.Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: [монографія]. Київ: Київ. нац.. торг.-екон. ун-т, 2009. 2-ге видання. 463 с.
- 11.Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії, бізнесу. Київ : КНТЕУ, 2009. 462 с.
- 12.Федорченко В.К., Пазенюк В.С., Кручек О.А. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія. Київ : Академія, 2013. 368 с.
- 13.Худоба В., Лабарткава В. Основи туризмознавства : навч.-метод. посіб. Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. 136 с.
- 14.Цесьців Д., Худоба В. Геопросторова організація туристичних ресурсів (на прикладі Вінницької області): монографія. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2022. – 168 с.